

FRANS VAN DER LUGT S.J.

Wie ben jij, o liefde

Verzameld werk van Pater Frans

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Vertaler: Cilia ter Horst
Ontwerp omslag: B'IJ Barbara
Foto Frans van der Lugt: Hollandse Hoogte
Lay-out binnenwerk: Elgraphic

ISBN 978 90 435 2987 7
ISBN 978 90 435 2988 4 (ebook)
NUR 700
www.kokboekencentrum.nl

Vertaald uit het Arabisch met toestemming van
uitgeverij Dar Elmachreq, Beirut, Libanon.

© Frans van der Lugt, *Min alfashal ila alnajah* (Van falen naar slagen) – Beiroet,
Dar al Machreq, 1991

© Frans van der Lugt, *Alisgha wa alhubb* (Liefde en luisteren) – Beiroet, Dar al
Machreq, 1992

© Frans van der Lugt, *Man anta ayyuha alhubb?* (Wie ben jij, o liefde) – Beiroet,
Dar al Machreq, 1996.

© 2019 Nederlandse vertaling KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij KokBoekencentrum vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikge-
maakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Inleiding

Ieder mens streeft naar een doel om te verwezenlijken. Soms slaagt hij, soms faalt hij. Meestal gaat hij door met streven naar steeds weer een nieuw doel. Maar als iemand bij een doel stopt, zoals de rijke die op zijn geld gaat zitten, betekent dit dat zijn doel, in dit geval zijn geld, iets absoluuts is geworden, terwijl het relatief is. Het is een afgod geworden die al zijn dynamisch streven naar andere horizonten in het leven verlamt. Als hij dit doel verliest, beschouwt hij zichzelf als mislukt, dood, en niet in staat om op een nieuw doel over te gaan. Dan zinkt hij weg in wanhoop.

Wat is het dat de mens in staat stelt om te blijven reizen in het leven, van doel naar doel overstappend zonder zich met succes of mislukking bezig te houden?

Het antwoord op deze vraag in de visie van het christelijk geloof is de scheppende, absolute, eeuwige kracht van Gods liefde. En naarmate de mens deze kracht aanvaardt, wordt hij zelf ook een bron van de goddelijke liefde. Jezus zei tegen de Sama-

ritaanse vrouw: ‘Het water dat ik je geef, wordt een bron van water dat [tot in] eeuwig leven opwelt’ (naar Joh. 4,14). Maar de mens kan de eeuwigheid van Gods liefde niet volledig leven. De verwerkelijking van deze liefde blijft voor de mens betrekkelijk. Daarom blijft de mens in een dynamische beweging in de hoop dat zijn aanvaarding van Gods liefde toeneemt en hij Gods zoon wordt, zoon van de Vaderlijke liefde dag na dag. Dus deze liefde is het die de mens de kracht geeft om te blijven streven naar Gods hart zonder stil te staan bij de mate van zijn mislukking of zijn succes, om anderen te helpen de oversteek te maken uit de gevangenis van de mislukking of het succes naar een nieuwe schepping.

Dit boek bevat drie hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk behandelen we de visie van de maatschappij op succes en mislukking, en het effect daarvan op het leven van kinderen. In het tweede hoofdstuk zullen we zien hoe Christus volkomen slaagde in het aanvaarden van Gods liefde en het geven daarvan aan anderen, en hoe Hij de mensen met deze liefde verlostte van mislukking en dood en hen liet opstaan van tussen de doden. In het derde hoofdstuk behandelen we een aantal psychologische casussen aan de hand waarvan we de oversteek zullen beleven van de mislukking naar het succes en het leven.

HOOFDSTUK 1

De maatschappelijke visie op slagen en falen en de invloed daarvan op het leven van kinderen

Wanneer beschouwt de maatschappij een mens als geslaagd en wanneer als mislukt?

Noemt de maatschappij de vuilnisman een succesvol mens? Over het algemeen niet. Waarom niet? De vuilnisman kan gelukkig zijn in zijn leven, overtuigd van zijn waarde als mens, een liefdevolle vader of een liefhebbende echtgenoot, loyaal in zijn menselijke relaties, religieus, een man van God ...

Maar uit maatschappelijk oogpunt is succes niet verbonden aan huiselijk, psychologisch of geestelijk geluk. De succesvolle mens heeft macht en geld. Hij heeft een hoge functie bereikt, hij onderscheidt zich in zijn werk en hij heeft kinderen voortgebracht, zoons met name. En zijn succes is niet compleet voordat hij zijn kinderen naar hoge functies heeft geleid. In zijn opvoeding benadrukt hij wetenschap, geld, macht en status. Als zijn kinderen falen, beschouwt hij zichzelf op een bepaalde manier als mislukt. Laat ons ter illustratie eens luisteren naar een gesprek tussen 'Abu Khalil' (een beroemde advocaat) en 'Abu Kifah'.

- Abu Kifah: Hallo Abu Khalil, ik heb je lang niet gezien, hoe gaat het met je? Hoe gaat het met Khalil, hoe gaat het met je vrouw en kinderen? God geve dat je oudste zoon Khalil medisch specialist is geworden met een Amerikaans diploma?
- Abu Khalil: Nee, Abu Kifah, hij is geen arts geworden.
- Abu Kifah: Of dat hij ingenieur is geworden, in Duitsland gespecialiseerd?
- Abu Khalil: Was het maar zo, Abu Kifah!
- Abu Kifah: Wat dan?
- Abu Khalil: Wil je de waarheid, Abu Kifah? Hij is timmerman geworden.
- Abu Kifah: Wat, timmerman? (Stilte. Dan:) Ehhh... wat maakt het uit... God behoede hem. Dag Abu Khalil.
- Abu Khalil: Dag Abu Kifah.

De maatschappij ziet in de oudste zoon een verlengstuk van zijn vader, dus Khalil beeldhouwt ('timmer') als het ware het beeld van zijn vader, de beroemde advocaat, en haalt het omlaag voor het oog van de maatschappij. Abu Kifah zweeg toen hij het bericht hoorde, en hij verborg zijn reactie in stilte. Misschien voelde hij verdriet om Khalils falen en had hij medelijden met Abu Khalil, en zei hij tegen zichzelf: 'arme Abu Khalil'. Misschien was hij juist blij vanwege zijn opgekropte haat tegen de verwaande Abu Khalil en dacht hij bij zichzelf: 'ha ha, Abu Khalil keek altijd op ons neer en nu zit hij in de puree, net goed, hij verdient het.' Je ziet dat hij zich na zijn stilte op een kunstmatige manier uit de pijnlijke situatie probeert te redden en zich snel terugtrekt. Aangezien het maatschappelijke succes van de ouders verbonden is met het succes van de kinderen, zien we soms dat het

slimme kind dat succes heeft in zijn studie meer geliefd wordt dan de lapzwans die de maatschappelijke positie van zijn ouders in twijfel trekt en daarom agressief behandeld wordt door zijn vader: 'Ik wou dat ik je vader niet was ... was je maar net zo hardwerkend als je broer.' De vader ziet niets dan mislukking in zijn zoon. Daarom wenst hij dat hij niet de vader was van deze zoon die zijn reputatie in de maatschappij bezoedelt. De vader geeft hier meer om zijn eigen maatschappelijke positie dan om zijn zoon en hij vergeet dat deze zoon kwaliteiten kan hebben op andere gebieden.

De falende en de succesvolle student verkeren allebei in een moeilijke psychologische situatie. Degene met de hoge cijfers voelt dat hij belangrijk is vanwege zijn studievermogen, omdat zijn hoge cijfers het belang van zijn ouders dienen en 'hun hoofd verheffen.' Misschien brengen deze gevoelens in hem een angst om te falen tot stand, of een angst om door zijn ouders verwaarloosd te worden als hij faalt, of angst dat ze wraak op hem zullen nemen als hij ze zou teleurstellen: 'Wij hadden onze hoop op jou gevestigd. Nu kijken alle burens naar ons. We houden niet meer van je. Je broers en zussen zijn ondanks hun luiheid beter dan jij. Zij geven ons tenminste geen hoop.' De ouders geven hun zoon hiermee een gevoel van tekortkoming en schuld en zij plaatsen hem op de laagste rang.

Bij de houdingen van de ouders tegenover hun succesvolle of falende kinderen vragen we ons af: waarom ontlenen de ouders hun waarde aan het succes van hun kinderen en aan de visie van de maatschappij? Hebben ze geen waarde op zichzelf? Waarom kunnen ze hun waarde niet voelen los van hun kinderen en de maatschappij?

Het opmerkelijke bij deze ouders is dat ze vaak uitzien naar diegenen in hun omgeving die van hen houden, hen hun rijkdom en hun waarde laten voelen en hen kunnen helpen om hun armoede te accepteren. Omdat ze geen voorgaand succes ervaren, vragen ze bewust of onbewust van hun zoon dat hij hun afgewezen falen compenseert met zijn begeerde succes om hun status te verhogen tegenover henzelf en de maatschappij. Zo wordt het de missie van de zoon om arts te worden voor zijn ouders en hun open gebleven wonden te verbinden. Als de zoon faalt, keren de ouders terug naar hun afgewezen wonden. En omdat zij deze terugkeer weigeren, weigeren ze ook hun falende zoon. Deze houding leidt er bij de zoon toe dat hij later zichzelf afwijst.

Er zijn ook ouders die hun nederige situatie accepteren zoals die is en niet van hun kinderen vragen om hun maatschappelijke niveau te verhogen, maar er genoegen mee nemen dat ze gelukkig zijn in hun leven. En er zijn ouders die een belangrijk maatschappelijk succes hebben behaald en geen succes van hun zoon nodig hebben om hun eigen succes voort te zetten. Deze ouders ontlenen hun waarde niet aan de blik van de maatschappij op hun zoon, en dientengevolge zijn ze geen slaaf van het succes van hun zoon. Indien nodig, kunnen zij hun zoon accepteren en van hem houden ondanks een mislukking en hem helpen om over deze mislukking heen te komen.

Ter afsluiting van dit hoofdstuk kunnen we zeggen dat de zoon die wordt gebruikt om het belang van de ouders en de maatschappij te dienen, geen werkelijk succes kan bereiken en tegelijkertijd geen mislukking kan accepteren. Enerzijds ontspant hij dus niet in zijn succes, door zijn gevoel dat hij niet geliefd is om wie hij is, en anderzijds kan hij zijn mislukking niet te bo-

ven komen vanwege de negatieve houding van zijn ouders ten opzichte van hem.

Het christelijke concept verschilt echter totaal van het maatschappelijke concept. We zullen nu de essentie van het christelijke concept bekijken. Daarna zullen we zien hoe het voor Christus, voor christenen en voor alle mensen die liefhebben mogelijk is om een mens die in de ogen van de maatschappij gefaald heeft, te helpen om zijn mislukking te boven te komen en zich weer open te stellen voor het leven.